

Resultaten vleermuiswintertellingen Drenthe 2018/2019, juli 2019

Object	Baard- vleermuis (<i>Myotis mystaci- nus</i>)	Gewone Grootoor- vleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	Water- vleermuis (<i>Myotis dauben- tonii</i>)	Franje- staart (<i>Myotis nattereri</i>)	Gewone dwerg- vleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Vleer spec.	Totaal 2018/ 2019	Totaal 2017/ 2018
Noord- en Midden-Drenthe	130	33	42	17	0	2	224	239
Vlindertuin, De Groeve	0	0	0	0	0	0	0	0
De Braak landgoed NM, Paterswolde	0	0	0	0	0	0	0	0
De Haar, Laaghalerveen	0	3	0	1	0	0	4	3
Verkeerspark, Assen	-	-	-	-	-	-	-	2
Zeijerwiek, Zeijen	0	1	0	0	0	0	1	2
Aardappelkelder kamp Westerbork	85	5	38	10	0	1	139	147
SS-schuilbunker kamp Westerbork	1	0	0	0	0	0	1	1
Granaatbunker	13	0	4	0	0	1	18	32
Bunker, Peest	15	2	0	4	0	0	21	19
Bunker Vosbergen landgoed, Eelde	8	0	0	2	0	0	10	15
Appelkelder Gouverneurstuin, Assen	-	-	-	-	-	-	-	-
A9 Mob.complex, Oudemolen	0	1	0	0	0	0	1	0
A12 Mob.complex, Oudemolen	0	2	0	0	0	0	2	1
A13 Mob.complex, Oudemolen	0	2	0	0	0	0	2	4
A14 Mob.complex, Oudemolen	0	1	0	0	0	0	1	0
B2 Mob.complex, Oudemolen	0	3	0	0	0	0	3	0
B4 Mob.complex, Oudemolen	0	2	0	0	0	0	2	3
B5 Mob.complex, Oudemolen	0	1	0	0	0	0	1	0
A5 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0
A6 Mob.complex, Oudemolen	0	1	0	0	0	0	1	0
A7 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	1
A8 Mob. complex, Oudemolen	0	2	0	0	0	0	2	0
A10 Mob. complex, Oudemolen	0	3	0	0	0	0	3	0
A11 Mob. complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0
Haarveld, Roden	-	-	-	-	-	-	-	-
Mariëncamp, Rolde	7	2	0	0	0	0	9	8
Anloo Handgranaatbunker	1	1	0	0	0	0	2	1
Anloo Kaartenbunker	0	0	0	0	0	0	0	0
Bunnerzandweg	0	0	0	0	0	0	0	0
Veenweg	0	0	0	0	0	0	0	0
Hillig Meer	0	1	0	0	0	0	1	-
Zuid-Drenthe	51	21	14	85	32	2	205	244
Hunzedal, Borger	0	0	0	0	0	0	0	0
Kelder Martensplek, Nieuw-Balinge	8	0	0	21	0	0	29	32
Tissing, Ruinen	0	2	0	0	0	0	2	3
Mulder, Geeuwenbrug	2	1	0	0	0	0	3	14
Kelder Dickninge landgoed, De Wijk	35	0	14	15	0	1	65	80
Waterkelder boerderij Dickninge, De Wijk	2	0	0	8	0	0	10	13
Vleermuis-kelder Schoonhoven	4	5	0	39	0	1	49	53
Spier, fam Haar	0	11	0	0	0	0	11	9
Vorrelvenen	-	-	-	-	-	-	-	-
Vleermuis-kelder Diever	0	0	0	0	0	0	0	0
Munitiebunker Nieuw-Balinge	0	2	0	0	32	0	34	37
Geluidswal A28, Spier	0	0	0	0	0	0	0	1
Golfbaan Martensplek	0	0	0	0	0	0	0	-
Trasselt, Hoogeveen	0	0	0	2	0	0	2	-
Heinegoor	0	0	0	0	0	0	0	0
Klinkenvlier	0	0	0	0	0	0	0	2
Aardappelkelder Westersebos	0	0	0	0	0	0	0	0
Weijerswold	0	0	0	0	0	0	0	0
Sluiskelder koppelsluis	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 2018/2019	181	54	56	102	32	4	429	
Totaal 2017/2018	187	57	82	113	40	4		483

Opmerkingen

Er is dit jaar wederom een afname in absolute aantallen, bijna vergelijkbaar met vorig jaar (- 54). De afname is dit keer niet zozeer toe te schrijven aan een afname van baardvleermuizen, maar met name aan de watervleermuizen (- 26), daarna volgt de franjestaart (- 11). Verder is er bij de baardvleermuis een lichte afname (- 6), net zoals bij de gewone grootoor (- 3) en gewone dwergvleermuis (- 8).

Coördinatie

Kathelijn De Maeijer (Noord/Midden) en Henk van Netten (Zuid), Pauline Arends (aardappelkelder, SS-bunker en granaatbunker), Jan Nicolai (Koppelsluis, Heinegoor, Klinkenvlier, Weijerswold en Schoonebeek) en Erwin Hooge (Schoonhoven), geassisteerd door leden van de Vleermuiswerkgroep Drenthe en beheerders van de verblijven.

Met dank aan de medetellers:

Henk van Netten, Jan Mager, Huub Vlemmix, Edwin de Weerd, Guido Nijland, Evert-Jan Slot, Pauline Arends, Harry Offringa, Lizette Wolf, Gerard Schalk, Reinier Meijer, Erwin Hooge, Wietske Jonker, Hilko Bosma, Rinus Dillerop, Johan Wessel, Ron Hanisch, Rudmer Zwerver (en een ieder die ik mogelijk vergeten ben).

Noord- en Midden-Drenthe

Vlindertuin, De Groeve

Geen vleermuizen en verder geen bijzonderheden. Afgelopen vergadering werd besproken om nog een keertje naar het verblijf te gaan kijken, om te bepalen of er nog mogelijk verbeteringen kunnen worden aangebracht. Contactgegevens zijn naar Evert-Jan gestuurd en eigenaren staan positief tegenover een bezoek.

Onderkomen De Braak

Dat het een droog jaar was, was hier goed te zien. Normaalgesproken staat er altijd water voor de ingang van het verblijf. Jos Reinders, vrijwillige boswachter van Natuurmonumenten, was erbij om de deur te openen. In het verblijf zelf stond wel nog een laagje water. Helaas wederom geen vleermuizen in dit verblijf. De continue aanwezigheid van een laag water in dit verblijf blijft een punt van aandacht; het zou nog steeds goed zijn als er iets aan gedaan zou worden.

De Braak: droog voor de deur (Kathelijn De Maeijer)

De Haar, Laaghalerveen: franjestaart, nieuwe soort voor dit verblijf (Kathelijn De Maeijer)

De Haar, Laaghalerveen

Dit jaar wederom drie gewone grootoren, maar ook een nieuwe soort voor dit verblijf: een franjestaart. Ook dit jaar weer alpenwatersalamanders (15 ex.); weliswaar heel veel minder in vergelijking met vorig jaar (toen ong. 150 ex.!). Daarnaast nog enkele bruine kikkers (7), groene kikkers (2), maar dit keer geen tijgerslakken en tot slot nog sporen van een marter (oude uitwerpselen). De temperatuur stond op 7-8 °C en de luchtvochtigheidsmeter op 93%. Mogelijk zijn de meters niet heel betrouwbaar (meer); misschien goed om deze te vervangen.

Verkeerspark, Assen

Helaas hebben we het verblijf niet kunnen tellen dit jaar. Het was met geen mogelijkheid open te krijgen. Voorgesteld wordt om het slot te vervangen dit jaar. Liefst niet door een vergelijkbaar slot, maar een beugelslot. Er was veel begroeiing van braam aan de voorzijde, ook voor de deur met invliegopening, aanwezig. Ten tijde van het bezoek hebben we al wat weg geknipt. Om het verblijf geschikt te houden voor vleermuizen, is het nodig dat dit regelmatig gebeurt.

Verkeerspark, Assen (Kathelijn De Maeijer)

Zeijerwiek, Zeijen

Dit jaar 1 gewone grootoor en ongeveer 14 alpenwatersalamanders.

Aardappelkelder kamp Westerbork

Vorig jaar was het totaal aantal gezakt naar een, toch wel dramatisch, aantal van 147. Dit jaar nog een kleine afname naar in totaal 139 individuen. Gelukkig kunnen we wel constateren dat de baardvleermuizen niet verder zijn afgenomen. Dit jaar kwamen we op een aantal van 85, vorig jaar 81. De lichte afname is vooral vanwege minder watervleermuizen. Er werd nog 1 alpenwatersalamander aangetroffen.

SS-schuilbunker kamp Westerbork

Het is elk jaar weer een verassing of er een deur in zit al dan niet. Helaas ontbrak de deur dit jaar. Uiteraard is het voor de vleermuizen belangrijk dat deze weer wordt terug geplaatst (met invliegopening). Dit jaar was er wederom 1 baardvleermuis aanwezig; verder 3 kleine vos en 1 dagpauwoog.

Bunker Peest

Iets meer vleermuizen dan vorig jaar: 21 in totaal (vorig jaar 19). Egbert Pelinck zou weer blij zijn geweest; helaas mocht hij er niet meer bij zijn en zullen we zijn gastvrijheid en betrokkenheid gaan missen. Hopelijk blijft dit verblijf in bezit van de familie.

De deur was dit keer nog keurig afgesloten. Dat was ook voor het eerst in jaren.

Bij het sluiten van de deur, hoorden we een luid gepiep en bleken er 2 vleermuizen in een vreemde hoek/kier tussen deur en muur te zitten tot onze schrik. Rudmer had een handdoek bij zich en heeft ze voorzichtig verplaatst verderop in het verblijf. Hopelijk hebben ze niet teveel (interne) schade overgehouden aan dit akkefietje.

Bunker Vosbergen landgoed, Eelde

De bunker was aanvankelijk niet toegankelijk. De nieuwe eigenaren bleek niet op de hoogte van de jaarlijkse vleermuistellingen (en wij niet van de nieuwe eigenaren) en zij hadden het slot vervangen.

De eigenaren staan open voor toekomstige tellingen (mits tijdig contact) en zijn bereid maatregelen tot verbetering te treffen. Het zou goed zijn als er al in de komende maanden contact is met de eigenaren over het door hun gewenste gebruik en over eventueel aan te brengen aanpassingen ten gunste van overwinterende vleermuizen.

Op een later tijdstip is -in goed overleg met de eigenaren- de bunker alsnog geteld. Slechts 10 vleermuizen (8 baardvleermuizen en 2 franjestaarten); ook waren er 7 roesjes aanwezig. Omdat deze telling later in het seizoen plaats vond, net na een aantal warme dagen, is de telling niet te vergelijken met die van andere jaren.

Kelder Gouverneurstuin Assen

Het verblijf is nog steeds ontoegankelijk door een hoge waterstand in het verblijf. Afgelopen jaar is hier door de gemeente Assen geen verdere actie op ondernomen.

Mobilisatiecomplexen Oudemolen

Dit jaar zijn 18 grootoren aangetroffen, verspreid over de gebouwen (vorig jaar negen). Het blijft een soort bunkerdans, elk jaar zijn er weer gebouwen waar het eerdere jaar wel vleermuizen in zaten en nu niet en visa versa. Maar weer een flink aantal grootoren (max. was in 2016 met 19 vleermuizen). Zo'n 13 roesjes werden waargenomen en 22 dagpauwogen; deze laatste zaten allen in gebouw A14.

Haarveld, Roden

In overleg met de Zoogdierenvereniging is voor dit verblijf besloten niet meer jaarlijks te gaan tellen. Deze zal in een interval van 5 jaar bekeken worden. Uiteraard blijft het wel van belang dat de gemeente de aanvliegroute vrij houdt en de deur gesloten blijft.

Mariëncamp, Rolde

In het verblijf waren 7 baardvleermuizen en 3 grootoren aanwezig. Voor dit verblijf is dat het hoogste aantal tot nu toe. Daarnaast waren er nog 7 bruine kikkers en 1 roesje aanwezig.

Granaatbunker

Jammer, dit jaar een flinke terug gang in dit verblijf, na een jarenlange stijging. Er werden in totaal 18 vleermuizen geteld (vorig jaar 32). Er waren minder baardvleermuizen en watervleermuizen en geen grootoren dit jaar. Daarnaast was er een vleermuis die rondvloog tijdens de telling (spec.). Een van de vleermuizen was in slechte conditie, mager en met een wond op de rug. Tot slot hingen er nog 5 roesjes en 4 dagpauwogen in het verblijf. Voor de ingang staat inmiddels aardig wat opslag en er is ook wat andere begroeiing voor de openingen aan de zijkanten van het verblijf. Het advies is dan ook om dat dit jaar te verwijderen, om de toegankelijkheid te waarborgen.

Bunnerzandweg

Dit verblijf kon niet worden geteld tijdens de reguliere teldag. Het slot bleek vervangen te zijn. Dit verblijf werd op een later tijdstip nogmaals bezocht. Helaas weer geen vleermuizen. Nog steeds waren er kieren aan de voorzijde bij de deur, vanwege het wegspoelen van een deel van de aarden deklaag. Het zou goed zijn als de deklaag wordt hersteld.

Veenweg

Er zijn helaas nog steeds geen vleermuizen. Het verblijf was droog. De temperatuur was 7°C. In het verblijf werden zeker 7 kleine watersalamanders aangetroffen. Er zijn aanpassingen uitgevoerd aan de invliegopening (deel van zandlichaam bij stukje van de invliegopening is weg gehaald). Dit is weer een verbetering voor de toegankelijkheid. Goede geleidende beplanting naar de invliegopening mist. Het is nog altijd aan te bevelen om de zuidelijke houtsingel langs de sloot door te trekken. Beter is een nieuwe opgaande houtstructuur in het verlengde van de invliegopening. De begroeiing aan noordzijde van het verblijf ontwikkelt zich steeds verder.

*Veenweg, zandlichaam aangepast
(Kathelijn De Maeijer)*

*Aardappelkelder, kamp Westerbork: kluwen franjestaart en
Watervleermuis
(Kathelijn De Maeijer)*

Anloo, Handgranaatbunker

Dit jaar waren er 1 grootoor en 1 baardvleermuis aanwezig. Daarnaast nog een groot aantal dagpauwogen (22) en roesjes (5).

Anloo, Kaartenbunker

De teller blijft op 0 staan voor dit verblijf. Van één van de "schoorstenen" met invliegopening ontbrak de dekteg. Deze werd terug geplaatst, maar moet nog goed worden bevestigd. Mogelijk kan Jan Mager nog een keer naar dit verblijf om te bekijken wat er nog aan te verbeteren is. Bij dit verblijf zou geleidende beplanting mogelijk een verbetering zijn. Maar wellicht zijn er in het verblijf ook goede aanpassingen te bedenken (betere en/of meer hangplekken).

Hillig Meer

Dit jaar werd dit verblijf voor de eerste keer geteld en het was meteen raak. Toch leuk! Er hing 1 grootoorvleermuis en een bijzonder hoog aantal van wel 42 dagpauwogen.

Zuidwest-Drenthe

Hunzedal, Borger

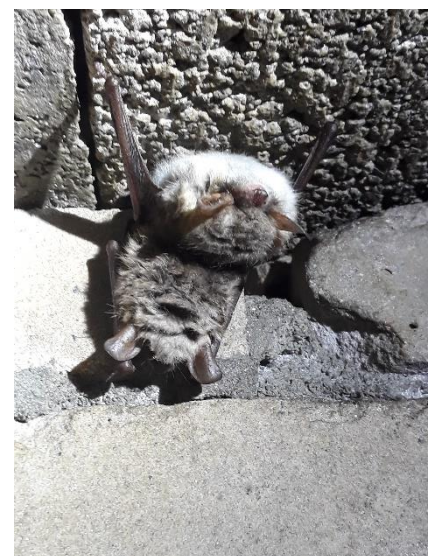
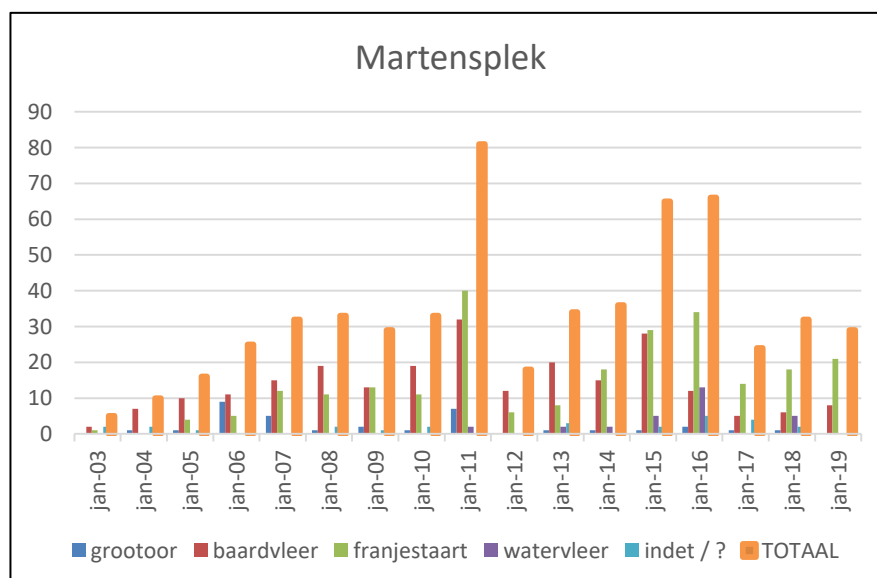
Dit was de eerst keer dat we met waadpak door het ijs moesten. Al die moeite, helaas toch weer voor geen vleermuizen. Het verblijf is erg vochtig en geeft twijfels over geschiktheid voor vleermuizen als verblijfplaats. Het is zoeken naar plekken waar vleermuizen kunnen hangen "uit de drup". Ondanks dat het moeilijk is om te bepalen is wat de daadwerkelijke oorzaak of oorzaken is of zijn, lijkt het verblijf qua waarden van vochtigheid ook wel weer vergelijkbaar met verblijven waar wel vleermuizen komen. Wel wordt aangegeven door Jan Mager (één van de eerdere tellers) dat er van veel vocht in de eerste jaren geen sprake was. Het laatste voorstel is om wandschaaltjes, hangstenen of houten platen op latten monteren. Die plekken zijn droger dan de rest. In elk geval geen druppels van het plafond op je vleermuishoofd.

Evert-Jan met waadpak op weg naar het eiland
(Kathelijn De Maeijer)

Martensplek

Zoals meestal vooral franjestaarten, zaten ze vooral in de holle plafonddelen. Dit jaar waren er daarnaast uitsluitend baardvleermuizen, geen enkele grootoorvleermuis. De kelder is vrij droog. Hieronder de aantalsontwikkeling vanaf het begin van de tellingen.

Franjestaarten, Martensplek
(Jan Mager)

Vleermuisverblijf Tissing, Ruinen

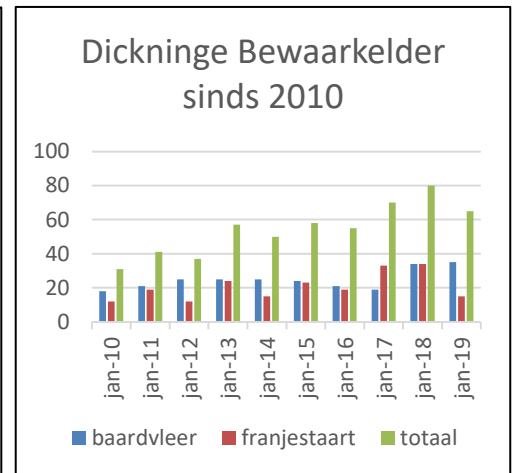
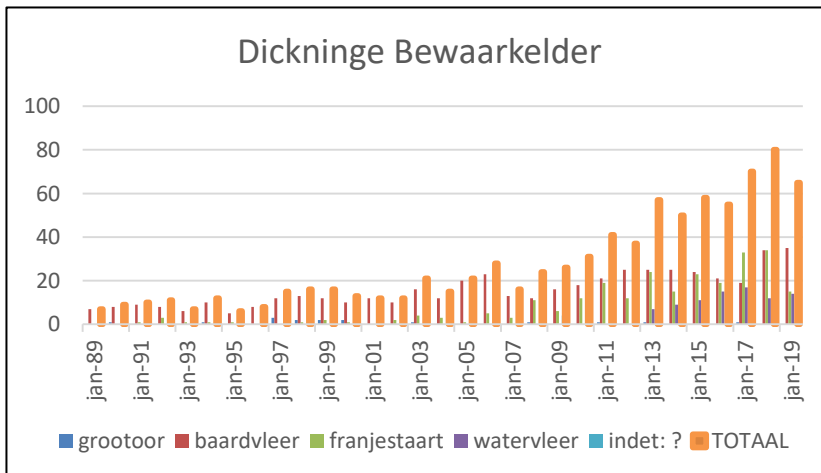
Weer twee grootoorvleermuizen. Zowel de kelder als de 'gracht' vóór de kelder staan droog, waarschijnlijk nog het gevolg van de droge zomer van 2018. De aanvliegeroute wordt enigszins belemmerd door een klein groepje bomen aan het eind van de vijver.

Verblijf Mulder, Geeuwenbrug

Teleurstellend: na twee jaren met resp. 24 en 14 vleermuizen weer terug op een bescheiden aantal van 3 stuks. Slechts één grootoorvleermuis.

Kelder Dickninge/Waterkelder Dickninge

65 vleermuizen in de bewaarkelder, vooral baardvleermuizen. De daling ten opzichte van recordjaar 17/18 zit 'm vooral in de franjestaarten. Zie de beide grafieken hieronder.

Vleermuiskelder Schoonhoven

Voor het eerst een kleine daling in het aantal vleermuizen van 53 vorig jaar naar 49 dit jaar. Veroorzaakt door het aantal Franjestaarten, waar er 6 minder van vertegenwoordigd waren dan in 2018. De tunnel is nog steeds mooi stabiel, met een binnentemperatuur van 7°C en een RLV van 89%.

Spier, fam. Haar

11 grootoren, nog weer wat meer dus. Geen vleermuizen in de kasten, wel vooral in het begin van de kelder, alsof ze recent al actief geweest waren in deze zachte winter.

Vorrelvenen

Dit verblijf is niet bezocht.

Vleermuiskelder Diever

Het blijft ontzettend jammer. Zo'n mooi verblijf, maar de vleermuizen weten het maar niet te vinden. De geleidende beplanting naar de invliegopening en opgaande beplanting er omheen moet zich nog verder ontwikkelen.

Munitiebunker Nieuw-Balinge (eerdere naamgeving Granaatbunker)

32 dwergvleermuizen in de holle muurelementen. De rolsteiger die in de bunker staat, is erg nuttig om de exacte aantallen van de groepjes dwergvleermuizen te kunnen tellen.

Geluidswal A28, Spier (eerdere naamgeving Geluidswal Diever)

Helaas, geen vleermuizen aangetroffen.

Golfbaan Martensplek

Meestal vinden we in dit simpele verblijf wel één of twee grootoorvleermuizen. Nu niets.

De plaat multiplex (met invliegopening) die de ingang afsluit zag er nu wel heel erg verrot uit, het verblijf is eenvoudig toegankelijk voor muizen en kleine roofdieren. De baancommissaris heeft toegezegd in de komende zomer voor een degelijker 'deur' te zorgen.

Trasselt, Hoogeveen

Grootoor, fam. Haar (Jan Mager)

Omdat dit verblijf de eerste vijf jaren na de aanleg steeds weer werd open gebroken is het in 1999 zorgvuldig afgesloten voor iedereen. Er vanuit gaande dat de daders van 25 jaar geleden geen belangstelling meer hebben, is de kelder weer toegankelijk gemaakt voor tellers en geteld. Er werden twee (actieve) franje-staarten aangetroffen.

Heinegoor

Er waren geen vleermuizen in het verblijf. De deur was voor de zoveelste maal vernield (met slijptol). Komend voorjaar wordt de deur verstevigd en hersteld. Ook worden in het verblijf drempels van 10 cm hoogte gemetseld. In een paar compartimenten is het idee om daarna water te gaan pompen om de luchtvochtigheid te verhogen. Deze zomer wordt dit uitgetoet en zal worden gekeken hoe lang het water blijft staan

Er zal dan een datalogger geplaatst worden om dit te controleren.

Achterin het verblijf bevindt zich nog steeds een groot mierennest van zwarte mieren (Pauline @bosmier wist onmiddellijk de soort). Deze zit hier al 6 jaren. Gedurende het hele jaar(ook nu) zijn duizenden mieren actief en hebben de looproute door het gehele verblijf.

Klinkenvlier

Verblijf in prima staat wat betreft temperatuur en luchtvochtigheid. Wel verschijnt er een indrukwekkende barst in het plafond. Voor de zekerheid gaat Jan N. een stempel plaatsen. Afgelopen jaar geen vernielingen gepleegd. Dus geen verstoringen. Helaas geen vleermuizen.

Aardappelkelder Westersebos (eerdere naamgeving Schoonebeek Oostersebos Westersebosch)

Ook in 2019 geen vleermuizen. Dit is een vrij nieuw verblijf; een aardappelkelder die enkele jaren geleden gerestaureerd is en geschikt is gemaakt voor vleermuizen. Er zijn nog geen vleermuizen aangetroffen. De condities in verblijf zijn goed. Er waren ook nu weer honderden segrijnslakken aanwezig, soms drie lagen dik.

Weijerswold

Nog een vrij nieuw verblijf; het is nu drie jaar in gebruik. Hier zijn nog geen vleermuizen aangetroffen.

Vocht en temperatuur zijn in orde. De aanvliegroute is wel aangepast maar nog steeds niet optimaal. Er loopt nu een hoge ononderbroken zandwal vanaf een eikenwal naar het verblijf. Geadviseerd is daar inheemse struiken en heesters op te planten zodat de aanvliegroute duidelijker en hoger word. Eigenaar gaat er dit jaar mee aan de slag.

Sluiskelder Koppelsluis (Klazienaveen eerdere naamgeving Koppelsluis Erica of Koning Willem-Alexanderkanaal)

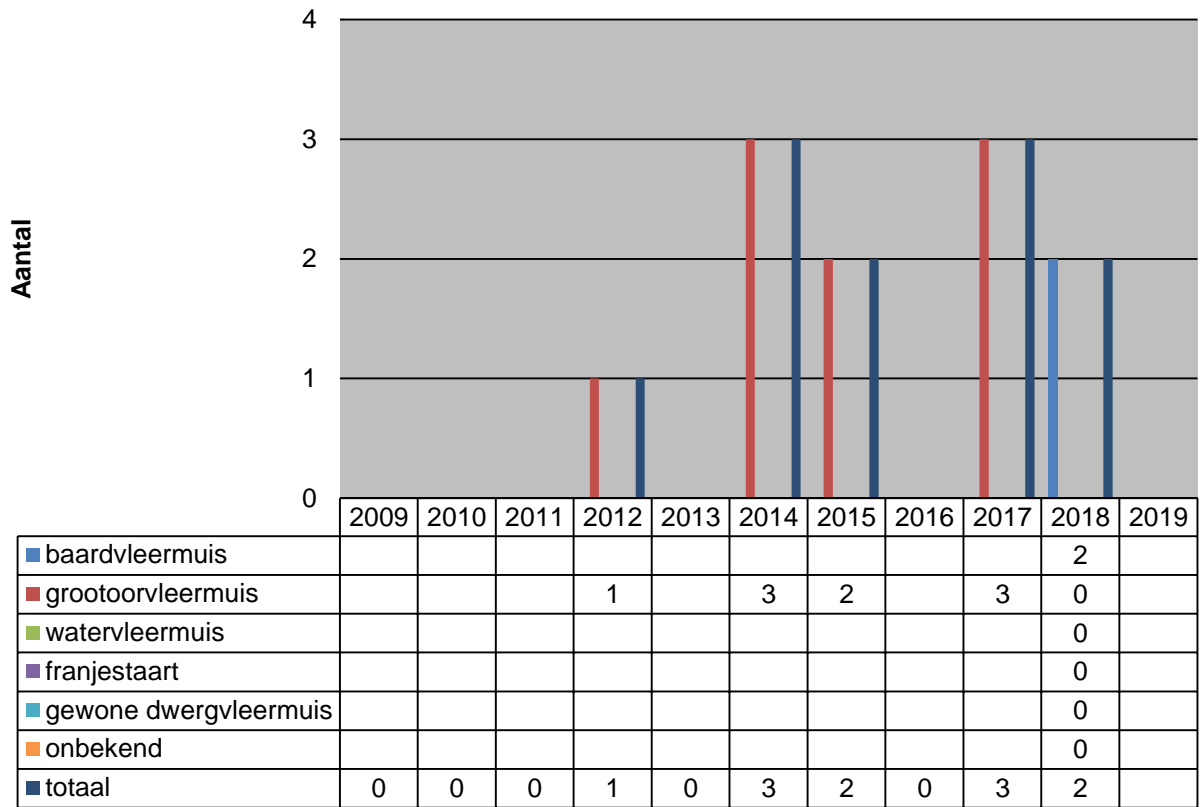
Het verblijf is sinds drie jaar in de telling opgenomen. Er zijn nog geen vleermuizen waargenomen.

In het voorste gedeelte stond erg veel water. Achterin lag meer puin en stond geen water. Naast de reeds aanwezige datalogger hebben we er in 2018 er nog één bij geplaatst.

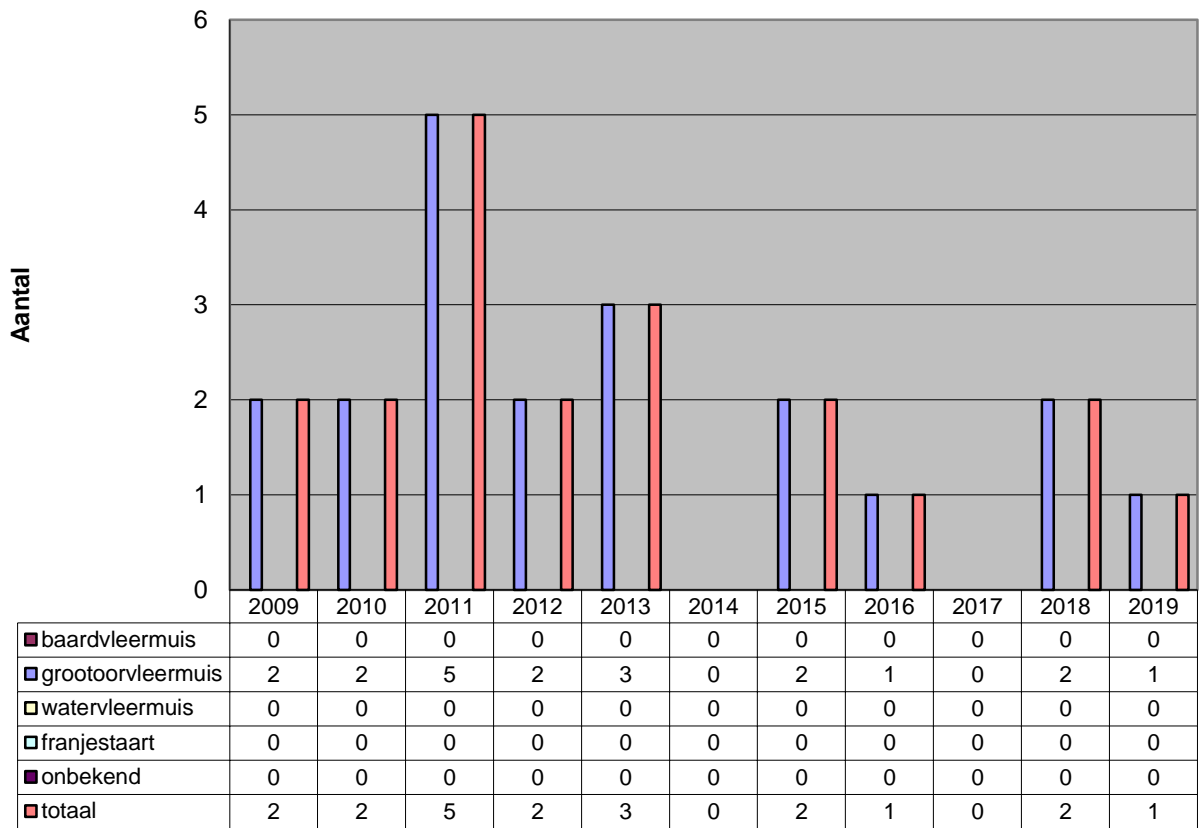
De resultaten waren verrassend. Het blijkt dat de temperatuur er in de winter royaal onder nul komt. Ook zijn er te grote temperatuurschommelingen. Daarmee is dit verblijf nu ongeschikt. Nadenken over oplossingen!!

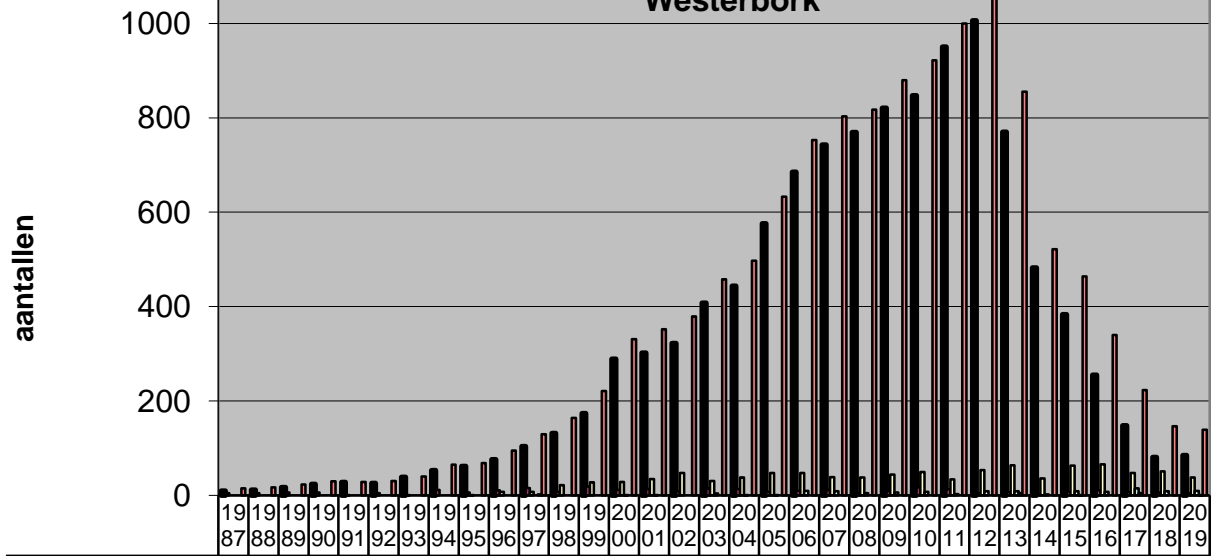
Verkeerspark Assen (A28)

Zeijerwiek

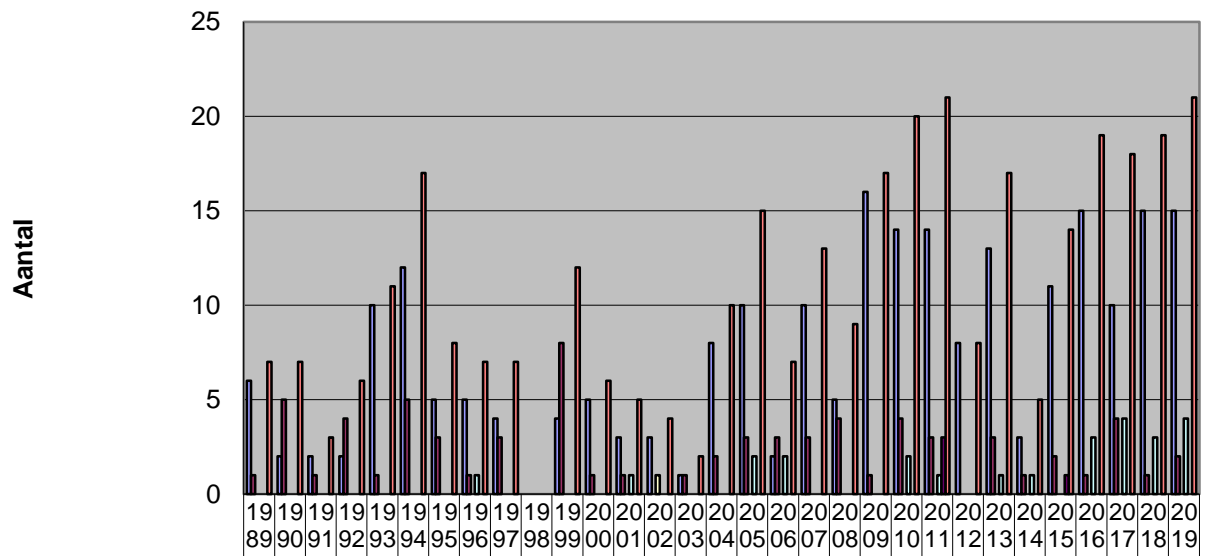

Overwinterende vleermuizen in de aardappelkelder kamp Westerbork

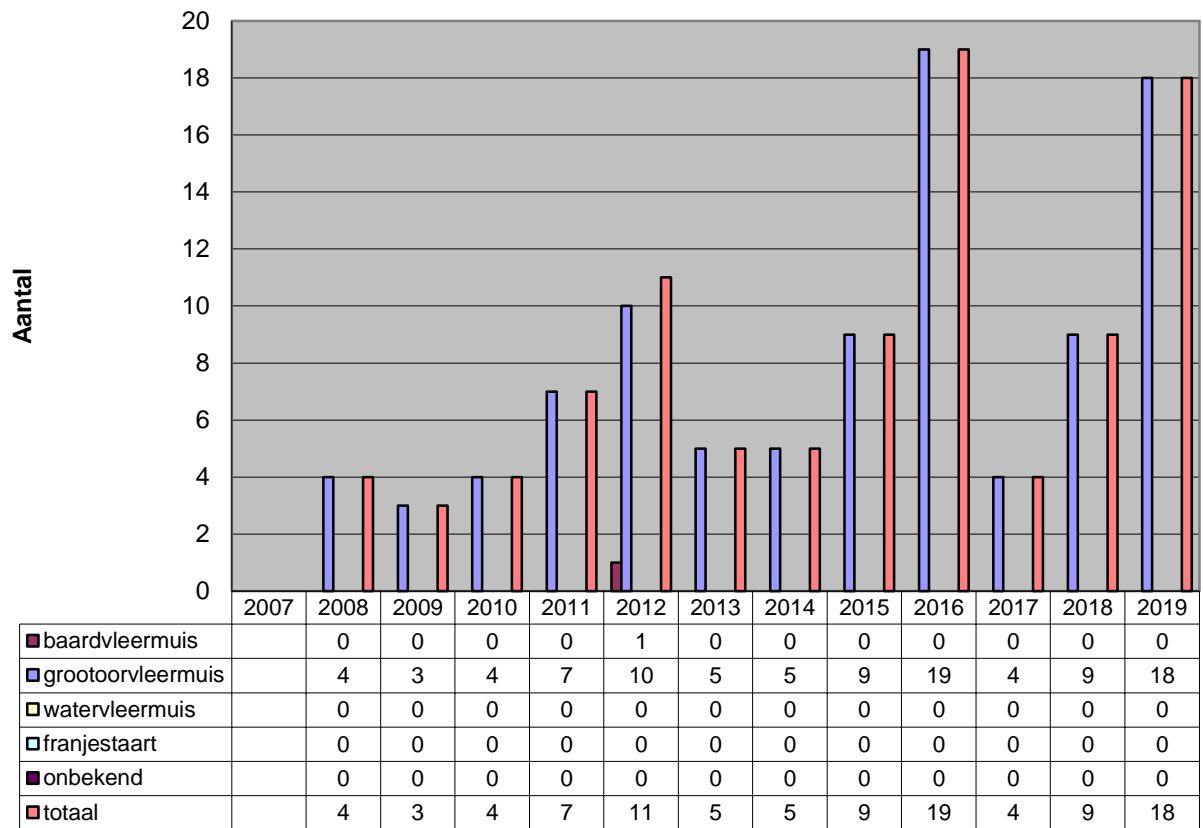
	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
■ baardvleermuis	10	12	17	24	28	26	39	53	62	76	10	13	17	28	30	32	40	44	57	68	74	76	82	84	95	10	77	48	38	25	14	8	1
■ grootoorvleermuis	5	5	6	6	1	5	1	12	6	11	16	8	19	12	14	9	15	14	8	10	12	5	9	17	13	5	7	2	8	11	7	6	5
□ watervleermuis								1	8	8	22	28	29	35	48	31	38	48	48	39	38	44	50	34	54	64	36	63	66	48	51	38	
□ franjestaart													1	1		4	1	1	10	9	5	6	8	3	9	9	2	9	8	15	9	10	
■ onbekend											2																5	0	1	0	5	0	1
■ totaal	15	17	23	30	29	31	40	65	69	95	13	16	22	33	35	37	45	49	63	75	80	81	88	92	10	10	85	52	46	34	22	14	13

Peest

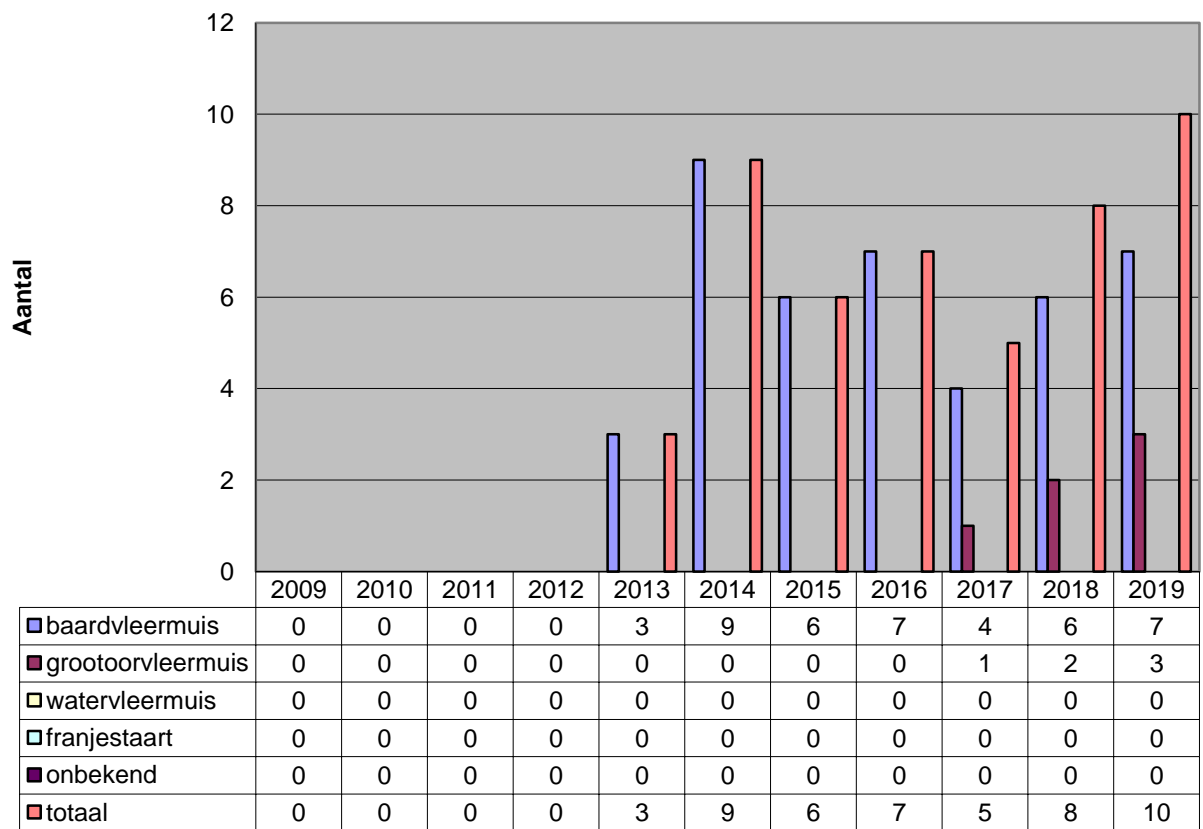

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
■ baardvleermuis	6	2	2	2	10	12	5	5	4		4	5	3	3	1	8	10	2	10	5	16	14	14	8	13	3	11	15	10	15	15
■ grootoorvleermuis	1	5	1	4	1	5	3	1	3		8	1	1	0	1	2	3	3	3	4	1	4	3	0	3	1	2	1	4	1	2
□ watervleermuis	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
□ franjestaart	0	0	0	0	0	0	0	1	0		0	0	1	0	0	0	2	2	0	0	0	2	1	0	1	1	0	3	4	3	4
■ onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0
■ totaal	7	7	3	6	11	17	8	7	7		12	6	5	4	2	10	15	7	13	9	17	20	21	8	17	5	14	19	18	19	21

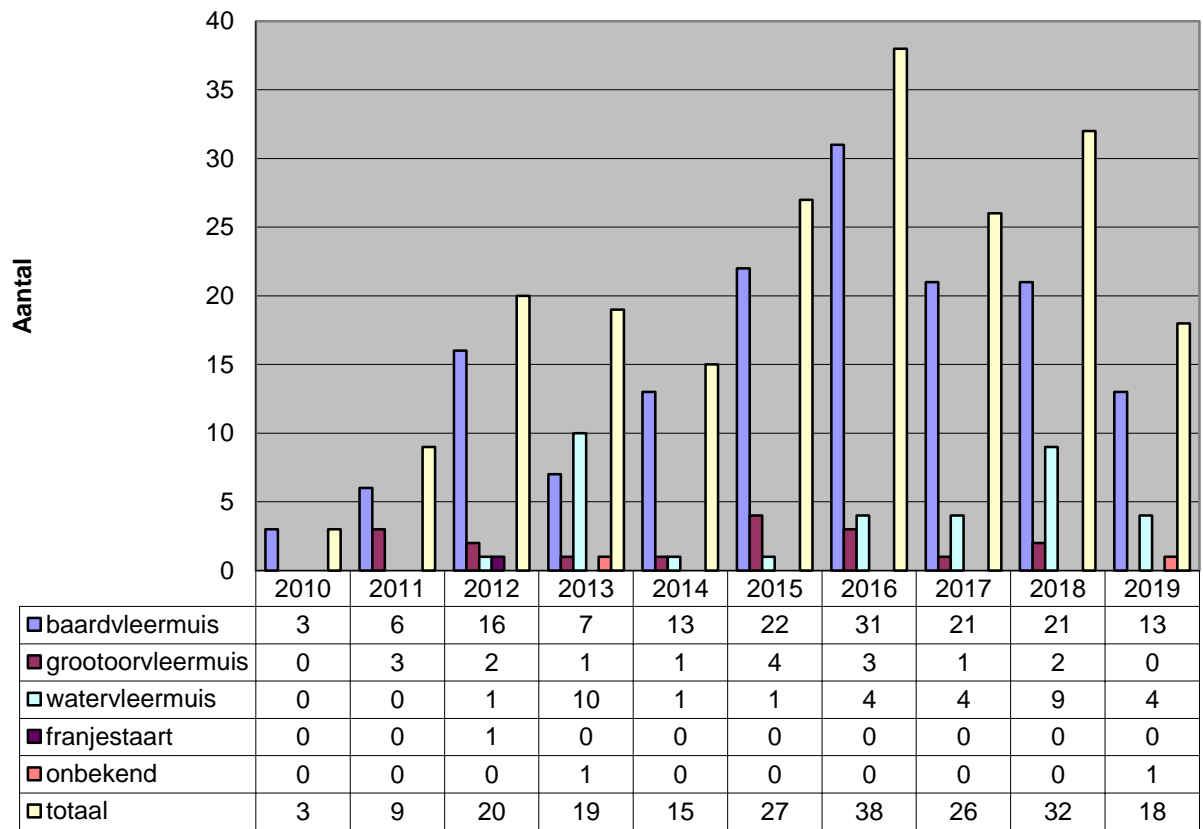
Mobilisatiecomplex

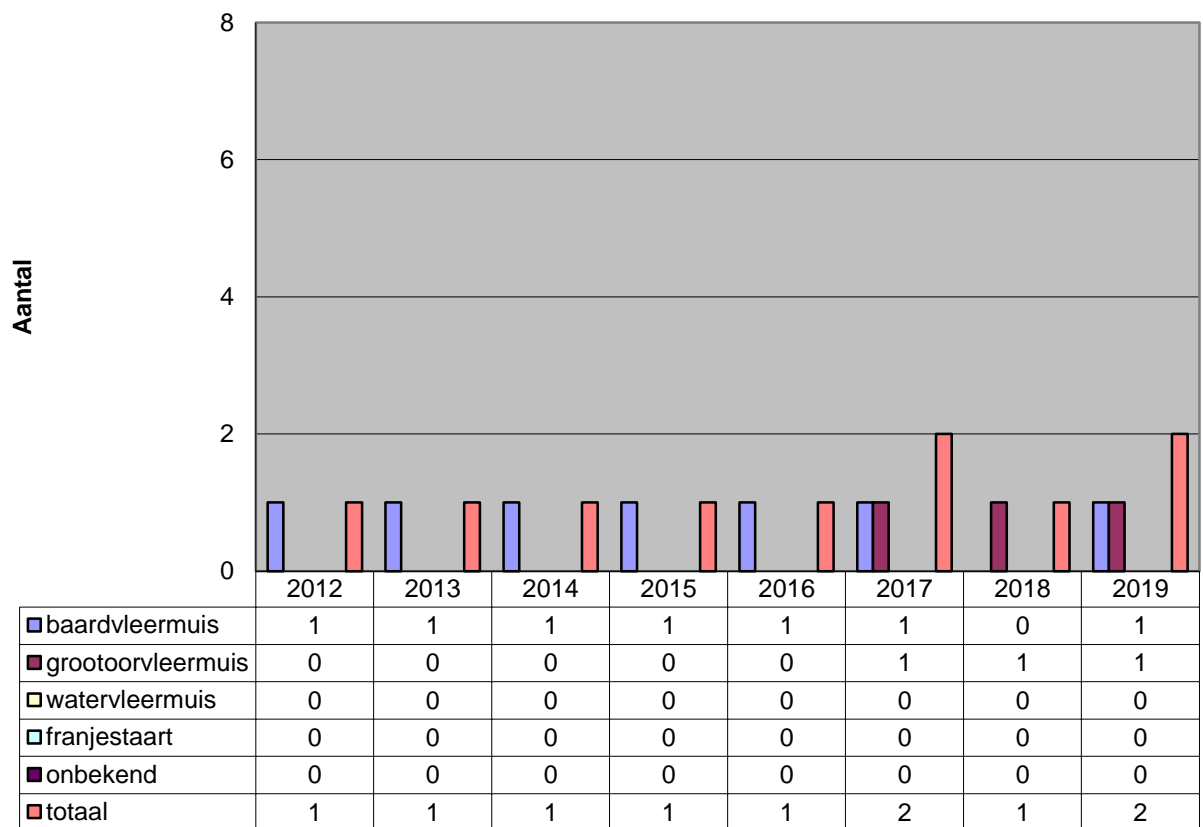
Rolde, Mariencamp

Granaatbunker

Granaatbunker Anloo

Bijlage II

Interessante detailfoto's gemaakt door Rudmer Zwerver: linksboven: waarschijnlijk een wants, rechtsboven: bitumen-achtige bolletjes of puntjes van schimmeldraden, linksonder: schimmeldraden die op de rug van een baardvleermuis zitten.

